

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: *Tài nguyên Môi trường* Số: 54 Ngày: 8/7/08

Tây Ninh

NÚI BÀ VẮN TIẾP TỤC BỊ "XẺ THỊT"

Trong vai những người đi săn, chúng tôi tìm đến chân núi. Hiện ra trước mắt chúng tôi là những cỗ máy xay đá nổ âm trời, nghiền nhỏ từng tảng đá lớn mới được phá ra từ chân núi Bà Đen dù đây là ngọn núi được công nhận là Di tích lịch sử văn hóa cấp Quốc gia của Tây Ninh. Nghiêm trọng hơn, là những doanh nghiệp (DN) khai thác đá tại đây đều được cấp giấy phép khai thác.

Phạm luật có...phép!?

Tim hiểu kỹ vấn đề này, chúng tôi còn được biết, hàng loạt giấy phép do chính quyền địa phương và cơ quan chức năng tỉnh Tây Ninh cấp đều ghi rõ: "khai thác tận thu" để... "phục vụ cho việc đóng cửa mỏ" (?). Thậm chí, có không ít đơn vị còn được tỉnh gia hạn, cho khai thác thêm... Nhiều văn bản cho phép DN sử dụng hàng chục ngàn kilôgam chất nổ để "tận thu" đá, "phục vụ cho việc đóng cửa mỏ". Cụ thể, Cty TNHH sản xuất - thương mại Tân Vĩnh Phát (TP. HCM) còn trình cả Quyết định số 2865/QĐ-UBND, ngày 11.12.2007 của UBND tỉnh Tây Ninh, cho phép Cty này không phải tận thu nữa, mà khai thác mới hoàn toàn mỏ đá số 6B - khu Đông Bắc núi Phụng, thuộc tổng thể núi Bà Đen. Với diện tích lên tới 32.750m², trữ lượng 185.470m³, công suất 40.000m³/năm, thời gian khai thác 3 năm (từ tháng 6/2006 đến hết tháng 6/2009). Trong khi ấy, thì các cơ quan trách nhiệm tỉnh Tây Ninh lại phủ nhận việc cấp phép này. Cơ quan nào cũng đưa ra những lý do "hợp lý" để né tránh trách nhiệm của mình, mặc cho di tích lịch sử đang phải oằn mình chịu trận(!?).

Một chủ DN khai thác đá tại khu vực tây nam núi Đất cho biết: "Kể từ khi UBND tỉnh thông báo đóng cửa một số mỏ đá ở đây, có

cả trăm lao động vốn là công nhân khai thác đá trước kia đã ngang nhiên vào các khu mỏ cũ trộm đá. Chúng tôi gọi họ là "thạch tặc", bởi những người này rất hung hăng khi ngang nhiên vào khai thác đá tại các mỏ, nếu ai đó ngăn cản sẽ bị họ hành hung ngay". Theo chủ DN này, mỗi ngày đội quân "thạch tặc" khai thác khoảng vài chục đến cả trăm m³ đá hộc.

Theo quan sát của chúng tôi, từ sáng sớm đến xế chiều, tại một số mỏ đá đã bị đóng cửa luôn có người khai thác đá hộc bằng phương tiện thủ công như búa và khoan. Họ khai thác đá một cách ung dung, không có gì phải lo lắng. Tim hiểu vấn đề này tại cơ quan có thẩm quyền, chúng tôi được ông Nguyễn Hoàng, Phó Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Tây Ninh cho biết:

Nhu cầu sử dụng đá để xây dựng các công trình nhà ở, làm đường... tại Tây Ninh rất cao. Việc khai thác đá quá mức ở khu vực núi Bà Đen trong thời gian qua đã gây ảnh hưởng xấu đến cảnh quan môi trường. Các mỏ khai thác được chia làm hai khu vực: khu Đông Bắc núi Phụng và khu Tây Nam núi Đất. Khu Đông Bắc núi Phụng thì vẫn cho phép khai thác, còn khu Tây Nam núi Phụng đã bị UBND tỉnh đình chỉ khai thác từ cuối năm 2007 và gia hạn đến tháng 3-2008 để các DN

có thời gian vận chuyển, tiêu thụ hết số đá đã khai thác còn lại.

Trong 6 DN khai thác đá đã bị đình chỉ, có 5 doanh nghiệp thực hiện bạt mái taluy, san lấp, hoàn thổ trồng cây... khi ngừng khai thác, còn một doanh nghiệp "ra điều kiện": nếu UBND tỉnh Tây Ninh cho khai thác đá tiếp thì chúng tôi sẽ thực hiện khắc phục cảnh quan môi trường, còn không thì... thôi. Sở Tài nguyên và Môi trường đã buộc DN này phải có hướng khắc phục cảnh quan, nếu không sẽ đề nghị UBND tỉnh chỉ đạo ngành chức năng thu hồi số đá thành phẩm còn trong kho của DN trên để bán và dùng số tiền thu được thực hiện khắc phục cảnh quan mới mỏ đá. Sở cũng sẽ đề nghị UBND tỉnh xử lý hành chính, thậm chí truy cứu trách nhiệm hình sự nếu DN này cố tình làm trái pháp luật.

Sau khi Tây Ninh đình chỉ khai thác 6 mỏ đá ở khu tây nam núi Đất, giá đá xây dựng đã tăng gấp đôi. Nhu cầu sử dụng đá ở Tây Ninh mỗi năm khoảng 600.000 m³, khi đóng cửa 6 mỏ đá ở núi Đất, số lượng đá khai thác còn lại chỉ khoảng 200.000 m³/năm. Tỉnh cũng đang có hướng khai thác một mỏ đá ở xã Lộc Ninh, huyện Dương Minh Châu. Mỏ đá này có diện tích khoảng 20 ha, có trữ lượng khoảng 20 triệu khối. Hiện đề án này đã được sự chấp thuận của Bộ Tài nguyên và Môi

trường, nhưng còn vướng đến bù, giải tỏa. Có khả năng đến đầu năm 2009, mỏ đá này sẽ được chính thức khai thác.

Ai cấp phép

Điều khá đặc biệt là khi phóng viên đặt vấn đề tại sao tỉnh cấp phép cho các DN khai thác núi Bà Đen thì ông Nguyễn Văn Châu, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Tây Ninh tỏ ra khá bất ngờ. Theo ông Châu, không thể xảy ra việc có DN tiếp tục được cấp giấy phép khai thác đá tại khu vực Tây Nam núi Bà Đen. Ông Châu khẳng định: UBND tỉnh Tây Ninh đã quy định rõ khu vực cấm khai thác và khu vực được khai thác trước khi đóng cửa mỏ. Nếu quả thật có giấy phép cho DN khai thác đá được UBND tỉnh cấp mới thì phóng viên cung cấp để tỉnh xem xét. Trong khi ấy, ông Nguyễn Quang Vinh, Giám đốc Công ty TNHH sản xuất thương mại Tân Vinh Phát lại tuyên bố, nếu ông Nguyễn Văn Châu, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Tây Ninh không biết đến giấy phép này là điều không chấp nhận được. Đại diện Chi nhánh Công ty TNHH thương mại Tân Vinh Phát cho biết, hiện giấy phép khai thác đá của họ còn hiệu lực đến hết tháng 6-2009, với diện tích được phép khai thác trên 32.750m² và trữ lượng trên 185.400 m³.

Mặt khác, khi nói về tình trạng khai thác đá vẫn đang diễn ra tại khu vực núi Bà Đen, ông Trương Văn Đứng, Chủ tịch UBND thị xã

Tây Ninh cho biết: Hiện nay, toàn bộ khu vực núi Bà Đen nằm trong địa giới hành chính của thị xã. Để bảo vệ núi Bà Đen trước nguy cơ bị xâm hại, chính quyền thị xã thường xuyên tổ chức thanh tra, kiểm tra hoạt động khai thác đá trái phép. Tuy nhiên, ông Trương Văn Đứng lại bối rối khi chúng tôi đề cập đến việc các cơ quan chức năng thị xã đã xử lý được bao nhiêu vụ ăn trộm đá do nhóm "thạch tặc" thực hiện trong thời gian qua? Và những người khai thác đá trái phép còn tuyên bố rằng chỉ sợ công an, không sợ ai khác. Theo ông Đứng, UBND thị xã đã nhiều lần kiến nghị về tình hình trên, nhưng các Sở, ngành vẫn chưa có biện pháp giải quyết triệt để nên hiện tượng khai thác, ăn trộm đá trong khu vực Khedol vẫn chưa được xử lý nghiêm.

Tiếp tục đem vấn đề này trao đổi với ông Tô Thanh, Giám đốc Sở Văn hóa - Thể thao và Du lịch tỉnh Tây Ninh - đơn vị chịu trách nhiệm quản lý về mặt văn hóa đối với di tích lịch sử văn hóa cấp Quốc gia núi Bà Đen thì được ông này phân trần: "Chúng tôi mới tiếp quản Khu di tích lịch sử văn hóa núi Bà Đen từ Công ty Cổ phần Du lịch Tây Ninh được 1 tháng, nên chưa nắm rõ tình hình". Ông Tô Thanh cũng khá bất ngờ về giấy phép khai thác đá được cấp mới trong năm 2008 và cho biết: UBND tỉnh Tây Ninh chưa thông báo cho Sở biết về việc này.

NHÓM PV ĐIỀU TRA